

**ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ,
ПОСТРАЖДАЛИХ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ**

**FUNCTIONAL AND LEGAL CHARACTERISTICS OF PUBLIC ADMINISTRATION
IN THE SPHERE OF RESTORATION OF TERRITORIES AFFECTED
BY ARMED AGGRESSION AGAINST UKRAINE**

У статті здійснено комплексний аналіз функціонально-правової характеристики публічного адміністрування у сфері відновлення територій, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України, у контексті сучасних трансформацій адміністративно-правового регулювання. Обґрунтовано, що зазначена сфера не зводиться до реалізації окремих відбудовчих заходів, а становить самостійний різновид публічно-владної діяльності, у якому поєднуються елементи державної регіональної політики, адміністративної процедури, стратегічного і просторового планування, координації між суб'єктами публічної адміністрації, цифрового управління, моніторингу та компенсаційних механізмів. Встановлено, що нормативну основу публічного адміністрування у сфері відновлення територій формують Конституція України, законодавство про державну регіональну політику, адміністративну процедуру та компенсацію за пошкоджене майно, а також підзаконні акти, що регламентують порядок розроблення стратегій, планів відновлення та функціонування цифрових систем управління відбудовою. З'ясовано, що суб'єктний склад цієї сфери характеризується багаторівневістю та включає органи виконавчої влади, спеціалізовані державні інституції, органи місцевого самоврядування та інші залучені суб'єкти. Виокремлено основні функції публічного адміністрування у сфері відновлення територій, зокрема нормативно-організаційну, планувальну, координаційну, інформаційно-аналітичну, сервісно-компенсаційну, контрольну та безпеково-відновлювальну. Особливу увагу приділено ролі адміністративної процедури як гарантії прав осіб, постраждалих від війни, а також значенню цифрових інструментів управління та моніторингу відновлювальних процесів.

Обґрунтовано, що сучасна модель публічного адміністрування у сфері відновлення територій характеризується складною компетенційною побудовою, посиленням інтеграційних та координаційних механізмів, а також необхідністю узгодження короткострокових відбудовчих заходів із довгостроковими цілями територіального розвитку. Водночас виявлено низку проблем, зокрема фрагментарність розподілу повноважень, дублювання функцій між органами публічної влади, ускладненість процедурної взаємодії та недостатню стратегічну узгодженість управлінських рішень. Зроблено висновок про доцільність удосконалення функціонально-правових засад публічного адміністрування у сфері відновлення територій шляхом посилення процедурної визначеності, координаційної спроможності, цифрової інтеграції та правозахисного змісту управлінської діяльності.

Ключові слова: публічне адміністрування, відновлення територій, адміністративна процедура, державна регіональна політика, публічна адміністрація, компенсація шкоди, воєнний стан.

The article provides a comprehensive analysis of the functional and legal characteristics of public administration in the sphere of restoration of territories affected by armed aggression against Ukraine within the context of contemporary transformations in administrative and legal regulation. It is substantiated that this sphere cannot be reduced to the implementation of isolated reconstruction measures, but rather constitutes a distinct type of public authority activity that integrates elements of state regional policy, administrative procedure, strategic and spatial planning, coordination among public administration actors, digital governance, monitoring, and compensation mechanisms. It is established that the regulatory framework of public administration in the sphere of territorial restoration is formed by the Constitution of Ukraine, legislation on state regional policy, administrative procedure and compensation for damaged property, as well as subordinate legal acts regulating the development of strategies, restoration plans, and the functioning of digital systems for managing reconstruction processes. It is further demonstrated that the institutional structure of this sphere is characterised by a multi-level composition, encompassing executive authorities, specialised state institutions, local self-government bodies, and other involved stakeholders. The main functions of public administration in the sphere of territorial restoration are identified, including normative-organisational, planning, coordination, information and analytical, service-compensatory, control, and security-restorative functions. Particular attention is paid to the role of administrative procedure as a safeguard for the rights of individuals affected by the war, as well as to the significance of digital tools in managing and monitoring restoration processes. It is argued that the contemporary model of public administration in this sphere is characterised by a complex distribution of competences, the strengthening of integrative and coordination mechanisms, and the necessity to align short-term reconstruction measures with long-term objectives of territorial development. At the same time, a number of challenges are identified, including fragmentation of competences, duplication of functions among public authorities, complexity of procedural interaction, and insufficient strategic coherence of administrative decisions.

The article concludes that there is a need to improve the functional and legal foundations of public administration in the sphere of territorial restoration by enhancing procedural clarity, coordination capacity, digital integration, and the rights-based orientation of administrative activity.

Key words: *public administration, territorial restoration, administrative procedure, state regional policy, public administration system, compensation for damage, martial law.*

Актуальність теми. Збройна агресія проти України зумовила не лише масштабні руйнування житлової, транспортної, енергетичної, комунальної та соціальної інфраструктури, а й істотно змінила саму природу публічно-владного впливу у відповідній сфері. За цих умов відновлення територій постає вже не як сукупність розрізнених відбудовчих робіт, а як складний, юридично опосередкований і функціонально багатовимірний процес, у межах якого поєднуються стратегічне та просторове планування, міжвідомча координація, адміністративна процедура, цифровий облік, компенсаційні механізми, моніторинг результативності та забезпечення прав осіб, постраждалих від війни. Це, своєю чергою, актуалізує потребу в науковому осмисленні функціонально-правової характеристики публічного адміністрування у сфері відновлення територій як особливого різновиду адміністративної діяльності, що формується на стику конституційних засад, адміністративно-правових інструментів, державної регіональної політики та спеціального законодавства про відновлення і компенсацію.

Огляд сучасних досліджень. Проблематика публічного адміністрування у сфері відновлення територій в Україні розробляється у кількох взаємопов'язаних напрямках. Загальнотеоретичні засади адміністративно-правового регулювання, компетенції органів публічної адміністрації, форм їх діяльності та природи адміністративних процедур висвітлено в працях Ю. П. Битяка, В. В. Галунька, О. В. Кузьменко та інших учених [1; 3; 8], тоді як понятійне розмежування публічного врядування і публічного адміністрування запропоновано А. Ф. Колодій [6]. Новітні дослідження спеціально зосереджені на інституційних, функціональних і прикладних аспектах відновлення територій: М. М. Іжа та Т. І. Пахомова аналізують інноваційні механізми публічного управління відновленням [5], В. О. Бондар – повноваження державних органів і проблеми

міжвідомчої координації [2], Л. П. Оленковська та М. І. Губа – особливості планування відновлення прифронтових територій [11], О. А. Лівандовська та А. Б. Камашев – інтегрований підхід до відновлення як форму багаторівневої взаємодії [9], О. М. Музичук і К. Л. Бугайчук – специфіку публічного адміністрування в умовах воєнного стану [10], А. О. Плаксун – стан і вади чинних стратегій розвитку деокупованих територій [12], а Н. Т. Гончарук та А. П. Чередниченко – модернізацію публічного управління у воєнний і повоєнний періоди в контексті європейських цінностей [4]. Разом із тим цілісна функціонально-правова характеристика саме публічного адміністрування у сфері відновлення територій, яка б поєднувала питання нормативної основи, суб'єктного складу, функцій, процедур та проблем реалізації, і далі потребує системного дослідження.

Метою статті є з'ясування функціонально-правової природи публічного адміністрування у сфері відновлення територій, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України, шляхом аналізу його нормативної основи, суб'єктного складу, основних функцій, процедурних форм та ключових проблем реалізації.

Виклад основного матеріалу. Функціонально-правова характеристика публічного адміністрування у сфері відновлення територій, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України, не може бути зведена ані до загального опису діяльності органів виконавчої влади, ані до переліку окремих відбудовчих заходів. У даному разі йдеться про особливу сферу адміністративної діяльності, у якій поєднуються питання компетенції органів публічної адміністрації, форм їх діяльності, адміністративно-правових відносин, застосування адміністративних процедур, стратегічного і просторового планування, координації між різними рівнями публічної влади, цифрового обліку, моніторингу, компенсаційних механізмів та забезпечення прав осіб, що постраждали від війни [1; 3; 8]. Такий підхід узгоджується з положеннями вітчизняної адміністративно-правової доктрини, в якій предмет адміністративного права розкривається через організацію та діяльність публічної адміністрації, систему органів виконавчої влади, їхню компетенцію, форми і методи управлінського впливу, а також адміністративно-правові способи забезпечення прав приватних осіб у відносинах із владою [1; 3; 8]. Звідси випливає, що відновлення територій у сучасних умовах становить не побічний напрям державної діяльності, а одну з новітніх сфер прикладної реалізації адміністративно-правових інструментів. Методологічно важливим для дослідження є і розмежування публічного врядування та публічного адміністрування, запропоноване А. Ф. Колодій. Публічне врядування пов'язується насамперед із виробленням і здійсненням публічної політики, тоді як публічне адміністрування – з професійною, організаційно-розпорядчою й виконавчою діяльністю щодо підготовки, реалізації та забезпечення виконання рішень [6]. Тому в межах обраної теми предметом аналізу виступає не політична ідея відновлення як така, а саме той адміністративно-правовий механізм, через який рішення у сфері відновлення набувають інституційної форми, процедурної визначеності та практичного втілення.

Конституційний вимір даної сфери має цілком предметний характер. Так, згідно зі ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю; отже, відновлення постраждалих територій не може розглядатися відокремлено від відновлення безпечних і гідних умов життя населення [7]. Стаття 6 Конституції закріплює принцип поділу державної влади, а отже, й необхідність належного інституційного розмежування компетенції різних органів у сфері відновлення [7]. Стаття 19 встановлює, що органи державної влади й органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією і законами України [7]. Нарешті, статті 140–146 визначають засади місцевого самоврядування, що має безпосереднє значення для участі територіальних громад у плануванні та реалізації заходів відновлення [7]. Уже на конституційному рівні простежується подвійна природа досліджуваної сфери. З одного боку, йдеться про відновлення публічної інфраструктури, територіальної організації життя, системи надання послуг і нормальних умов функціонування громад. З іншого – про реалізацію конституційного обов'язку держави діяти в інтересах людини, у межах закону та з дотриманням автономії місцевого самоврядування. Саме тому функціональний бік публічного адміністрування у сфері відновлення невіддільний від правового: кожна дія органу влади тут повинна мати визначену компетенційну основу, процедурну форму і правовий результат.

Законодавче оформлення цієї сфери спирається передусім на Закон України «Про засади державної регіональної політики» [14] та Закон України від 09.07.2022 № 2389-IX, яким внесено зміни до низки законодавчих актів щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій [15]. Якщо Закон [14] задає загальну рамку державної регіональної

політики, то Закон [15], як убачається, істотно посилив нормативне оформлення саме політики відновлення регіонів і територій, пов'язавши її з інструментами планування, реалізації та координації відновлювальних процесів. У цьому полягає важлива риса сучасного правового регулювання: відновлення територій уже не постає лише як сукупність аварійно-відбудовчих дій, а дедалі виразніше входить до системи територіально орієнтованої державної політики. У спеціальному дослідженні В. О. Бондар показано, що у сфері відновлення територій фактично діє розгалужена система державних органів, до якої належать Кабінет Міністрів України, Міністерство інфраструктури України, Міністерство внутрішніх справ України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Міністерство фінансів України, Міністерство економіки України, Національна рада з відновлення України від наслідків війни, Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України, Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, а також місцеві органи влади [2]. Із наведеного переліку випливає, що відновлення територій є сферою, у якій відсутній один-єдиний суб'єкт управління, натомість функції розподілені між органами стратегічного, координаційного, виконавчого, фінансового, безпекового та місцевого рівнів [2]. З аналізу праці В. О. Бондар можна дійти висновку, що Кабінет Міністрів України здійснює координацію діяльності органів влади та розробляє стратегії відновлення; профільне міністерство формує державну політику у сфері відновлення регіонів і інфраструктури; Державне агентство відновлення реалізує інфраструктурні проекти; ДСНС забезпечує ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій; місцеві органи влади беруть участь у реалізації регіональних і місцевих проектів відновлення [2]. Саме таке поєднання різнорівневих суб'єктів дозволяє говорити про складну компетенційну побудову даної сфери. Водночас ця модель не є безпроблемною. Бондар звертає увагу на дублювання функцій між окремими центральними органами, конфлікти між обласними військовими адміністраціями та органами місцевого самоврядування щодо розподілу фінансування, а також затримки у реалізації проектів унаслідок складності процедур закупівель [2]. Окремо порушується проблема розмінування, де задіяно кілька органів та операторів, але бракує єдиного координаційного центру [2]. Це дає підстави стверджувати, що у функціонально-правовому вимірі одним із головних викликів сфери відновлення є не просто наявність компетенції, а її узгодженість, несуперечливість і здатність до процедурної взаємодії.

У науковій літературі останніх років відновлення територій дедалі частіше описується як самостійна, багаторівнева і міжгалузева сфера публічного адміністрування. Так, М. М. Іжа та Т. І. Пахомова виходять із того, що повосенне відновлення потребує формування нових інститутів, організаційних структур та інструментів публічного управління, створення оновленої правової бази, подолання кадрової кризи, зміцнення фінансово-економічних основ і запровадження наукового та інформаційно-аналітичного моніторингу [5]. У їхній концепції особливо важливими є також адаптивність і стійкість системи публічного управління, її здатність оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища [5]. З урахуванням наведених позицій, а також положень класичних праць з адміністративного права, можна виокремити такі основні функції публічного адміністрування у сфері відновлення територій: нормативно-організаційну, що пов'язана з інституційним оформленням сфери, розмежуванням компетенції та встановленням порядків діяльності [1; 3; 5; 8]; планувальну, яка охоплює розроблення стратегій, планів відновлення та програм заходів [11; 14; 15; 18; 19]; координаційну, що проявляється у взаємодії центральних і місцевих органів, а також інших учасників процесу [2; 9; 12]; інформаційно-аналітичну, пов'язану зі збором даних, їх оцінкою, моніторингом та цифровим обліком [5; 11; 17; 18]; сервісно-компенсаційну, реалізовану через адміністративні процедури розгляду заяв, ведення реєстрів, прийняття індивідуальних рішень про компенсацію [13; 16]; контрольну і моніторингову, яка передбачає відстеження виконання планів, співвіднесення фактичних і прогнозних показників, використання індикаторів та звітності [18; 19]; безпеково-відновлювальну, що особливо виразно проявляється в умовах воєнного стану і стосується поєднання відбудови з пріоритетами безпеки населення [2; 10]. Таким чином, функціонально-правова своєрідність досліджуваної сфери полягає саме в поєднанні різних управлінських функцій, жодна з яких не може вважатися другорядною.

Спеціалізація управлінського впливу особливо чітко виявляється у сфері планування. Постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2023 № 731 затверджено порядки з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад [18]. Значення цієї постанови полягає в тому, що вона закріплює не абстрактне гасло відбудови, а конкретний механізм розроблення, реалізації і моніторингу планів відновлення та розвитку. Тим самим план відновлення виступає не декларативним документом, а юридично визначеним інструментом управління. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 816 має інше, але тісно пов'язане призначення [19].

Нею врегульовано порядок розроблення, затвердження, проведення моніторингу та оцінювання реалізації регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації [19]. Її місце в механізмі стратегічного планування полягає саме в тому, що вона забезпечує загальну архітектуру регіонального стратегування, в межах якої спеціальні плани відновлення не повинні існувати ізольовано. Інакше кажучи, план відновлення має бути співвіднесений із регіональною стратегією розвитку, а короткострокові відбудовчі рішення – із довгостроковими пріоритетами територіального розвитку [19]. Саме такий зв'язок надає відновленню не ситуативного, а стратегічно осмисленого характеру. Показовими в цьому сенсі є висновки Л. П. Оленковської та М. І. Губи, які розглядають планування відновлення крізь призму системності, багаторівневості та реального стану прифронтових територій [11]. Автори обґрунтовують, що планування має починатися не з ізольованих рішень окремих громад, а зі схеми планування області, далі – з комплексних планів розвитку районів, і лише потім – громад [11]. Вони також наголошують, що план відновлення повинен охоплювати не лише фізичне відновлення інфраструктури, а й соціальне, економічне та управлінське відновлення [11]. Це дозволяє конкретизувати планувальну функцію публічного адміністрування: вона включає не лише складання документа, а й аналітичну підготовку, визначення пріоритетів, погодження між рівнями влади та подальше виконання.

Близьку, але методологічно ширшу позицію відстоюють О. А. Лівандовська та А. Б. Камашев [9]. Вони визначають інтегрований підхід до відновлення територій як механізм багаторівневої, узгодженої та скоординованої взаємодії між органами місцевого самоврядування та всіма залученими суб'єктами управління, спрямований на комплексну реалізацію просторових, містобудівних, міжгалузевих і соціально-економічних пріоритетів [9]. Важливо, що за цією позицією стоять цілком конкретні елементи: концепція інтегрованого розвитку громади, просторове планування, інституціоналізація процедур координації, використання геоінформаційних технологій, розвиток публічно-приватного партнерства, поєднання концептуального планування з проєктним менеджментом [9]. З огляду на це можна дійти висновку, що правова характеристика публічного адміністрування у сфері відновлення повинна враховувати не лише формальну законність окремого рішення, а й його відповідність стратегічним документам, фактичним потребам території, ресурсним можливостям та погодженість із діями інших суб'єктів. Саме в цьому сенсі методологічна тріада «комплєнс – оцінка – синергія», запропонована названими авторами, має істотне значення для розуміння внутрішньої логіки відновлювального процесу [9]. Аналітичний вимір відновлення особливо ґрунтовно розкрито й у праці Оленковської та Губи. Вони пропонують здійснювати комплексний аналіз економічних втрат, демографічних змін, соціальних проблем, політичних наслідків тривалої окупації, трансформації управлінських структур, взаємодії місцевої і центральної влади, рівня громадської участі та довіри, кадрової спроможності, стану інформаційних каналів і психологічного стану населення [11]. Такий підхід переконливо показує, що аналітична функція у сфері відновлення не обмежується обстеженням пошкоджених будівель. Вона включає також збір і оцінку багатомірної інформації, необхідної для належного управлінського рішення.

Поряд із плануванням і координацією дедалі більшої ваги набуває процедурний вимір. Закон України «Про адміністративну процедуру» від 17.02.2022 № 2073-IX [13] має у цій сфері загальне, але принципове значення. Він встановлює засади адміністративної процедури, зокрема вимоги до розгляду адміністративних справ, форми провадження, строки вчинення процедурних дій, право заінтересованої особи бути вислуханою, обов'язок суб'єкта владних повноважень мотивувати адміністративний акт та можливість його перегляду [13]. Хоч цей Закон і не є спеціальним актом про відновлення територій, він визначає загальну правову дисципліну ухвалення рішень у відповідній сфері. Коли йдеться про розгляд заяв щодо пошкодженого майна, прийняття рішень про компенсацію, включення об'єктів до планів відновлення, погодження або відмову у вчиненні певних дій, публічна адміністрація повинна діяти саме в межах адміністративної процедури [13]. Не менш важливою є цифрова складова. Постановою Кабінету Міністрів України від 15.11.2022 № 1286 врегульовано реалізацію експериментального проєкту зі створення Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови [17]. Ця система призначена для автоматизації планування фінансування робіт з відновлення, моніторингу процесу відбудови, контролю використання фінансових ресурсів та забезпечення доступності інформації для користувачів [17]. Отже, інформаційно-аналітична функція в цій сфері має вже не лише доктринальне, а й нормативне оформлення. Те, що М. М. Іжа та Т. І. Пахомова визначали як потребу цифровізації та створення системи інформаційно-аналітичного моніторингу [5], підзаконне регулювання перетворило на конкретний інструмент адміністрування [17].

Найбільш виразно сервісний і правозахисний аспект досліджуваної сфери проявляється у Законі України від 23.02.2023 № 2923-IX про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна [16]. Цей Закон визначає правові й організаційні засади надання компенсації та встановлює ведення Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій [16]. У науковій літературі цілком обґрунтовано звертається увага на те, що в межах цього механізму важливого значення набувають електронне адміністрування процесів, диференціація форм компенсації, а також соціальний вимір реалізації права постраждалої особи [12]. Отже, відновлення територій у правовому сенсі включає не лише відбудову об'єктів і просторове планування, а й індивідуальні адміністративні провадження щодо відновлення майнового та житлового становища осіб.

Воєнний характер середовища істотно трансформує зміст і принципи діяльності адміністрації. О. М. Музичук і К. Л. Бугайчук виокремлюють у цьому зв'язку принципи розширення компетенції суб'єкта публічного адміністрування для задоволення потреб населення, адаптивності, взаємодоповнюючої діяльності різних суб'єктів, першочерговості безпеки населення, неприпустимості співпраці з окупаційною адміністрацією та ініціативності керівника [10]. Для сфери відновлення ці принципи мають безпосереднє прикладне значення. Вони пояснюють, чому в умовах руйнування інфраструктури, масового переміщення населення, дефіциту ресурсів та безпечних ризиків органи публічної адміністрації змушені змінювати режим роботи, взаємодіяти поза традиційними відомчими межами, оперативно коригувати способи виконання завдань і поєднувати відбудовчі рішення з вимогами безпеки [10]. Додатково на проблемних аспектах наголошує А. О. Плаксун, яка застерігає від зведення всього процесу до суто інфраструктурної логіки [12]. Відсутність чіткої державної стратегії, на її думку, перешкоджає плануванню робіт, визначенню пріоритетів для донорів і координації учасників процесу [12]. Поряд із цим автор звертає увагу на потребу участі місцевого населення, залучення стейкхолдерів, міжнародної підтримки та постійного моніторингу результативності заходів [12].

Це дає підстави дійти висновку, що в умовах відновлення територій адміністративна діяльність дедалі менше може будуватися за моделлю замкненого відомчого управління й дедалі більше потребує процедурно оформленої координації багатьох учасників. Окремого значення набуває й модернізаційний вимір. Н. Т. Гончарук та А. П. Чердиченко розглядають модернізацію публічного управління як системний і комплексний процес трансформацій, спрямований на підвищення якості та ефективності управління та його адаптацію до європейських стандартів і цінностей [4]. У межах даної теми ця позиція важлива не абстрактно, а практично: відновлення територій відбувається одночасно в умовах війни, європейської інтеграції, цифровізації, антикорупційних перетворень та розбудови сервісної держави [4]. Саме тому людиноцентризм, підзвітність, цифрові інструменти, контроль за публічними ресурсами та професіоналізація публічної служби повинні розглядатися не як побічні вимоги, а як елементи належного адміністрування у сфері відновлення.

Масштаб проблеми, який визначає функціональне навантаження публічної адміністрації, підтверджується й даними RDNA5: потреби України у відновленні й реконструкції станом на кінець 2025 року оцінені у 587,7 млрд дол. США на десятирічний період [20]. Це свідчить про надзвичайну ресурсну місткість, тривалість і багатокомпонентність досліджуваної сфери. З огляду на аналіз наведених норм і наукових позицій, можна дійти висновку, що публічне адміністрування у сфері відновлення територій, постраждалих внаслідок збройної агресії, доцільно визначати як особливий комплекс виконавчо-розпорядчої, планувальної, координаційної, сервісної, компенсаційної, контрольної та інформаційно-аналітичної діяльності публічної адміністрації, що здійснюється на конституційних засадах законності, верховенства права та пріоритету прав людини, реалізується через механізми державної регіональної політики, адміністративної процедури, планів відновлення, цифрових систем обліку та компенсаційних проваджень, має багаторівневий і міжгалузевий характер, а її безпосередньою метою є не лише відбудова пошкоджених об'єктів, а й відновлення повноцінного соціального, економічного, просторового та управлінського функціонування відповідних територій. У цьому і полягає функціонально-правова своєрідність даної сфери: відновлення постає не окремим сектором господарської діяльності, а спеціально організованою формою публічно-правового впорядкування життя території після руйнації, де кожна управлінська дія повинна бути одночасно компетентною, процедурно належною, соціально виправданою та стратегічно узгодженою.

Висновки. Проведений аналіз дає підстави для висновку, що публічне адміністрування у сфері відновлення територій, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України,

становить особливий, комплексний і багаторівневий різновид публічно-владної діяльності, у якому поєднуються конституційні засади здійснення влади, інструменти адміністративного права, механізми державної регіональної політики, адміністративні процедури, цифрові системи обліку та компенсаційні провадження. Його функціонально-правова своєрідність полягає в одночасному поєднанні нормативно-організаційної, планувальної, координаційної, інформаційно-аналітичної, сервісно-компенсаційної, контрольної та безпеково-відновлювальної функцій. Установлено, що сучасна модель адміністрування у цій сфері характеризується складним суб'єктивним складом, значною роллю стратегічного та просторового планування, посиленням цифрового елементу управління, а також зростанням значення адміністративної процедури як гарантії прав приватних осіб. Разом із тим чинна система не позбавлена суттєвих проблем, серед яких найбільш відчутними є фрагментарність компетенції, недостатня узгодженість між різними рівнями публічної влади, ризики дублювання повноважень, складність процедурної взаємодії та потреба у кращому поєднанні короткострокових відбудовчих заходів із довгостроковими стратегічними цілями територіального розвитку. У зв'язку з цим доцільно розглядати подальше вдосконалення публічного адміністрування у сфері відновлення територій у напрямі зміцнення процедурної визначеності, координаційної спроможності, цифрової інтеграції, правозахисного змісту та стратегічної узгодженості всіх елементів відновлювальної політики.

Список використаних джерел:

1. Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Богуцький В. В. та ін. Адміністративне право : підручник / за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуя. Харків : Право, 2013. 656 с.
2. Бондар В. О. Управління відновленням територій України: аналіз повноважень державних органів. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: право, публічне управління та адміністрування № 15, 2025. С. 45–52. DOI: 10.54929/2786-5746-2025-15-02-07
3. Галуцько В. В., Діхтієвський П. В., Кузьменко О. В. та ін. Адміністративне право України. Повний курс : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
4. Гончарук Н. Т., Чередниченко А. П. Модернізація публічного управління в Україні в умовах війни та в поствоєнний період у контексті європейських цінностей. *Аспекти публічного управління*. 2022. Т. 10, № 6. С. 46–54. DOI: <https://doi.org/10.15421/152201>
5. Іжа М. М., Пахомова Т. І. Концептуальні підходи до інноваційних механізмів публічного управління відновленням територій. *Актуальні проблеми державного управління*. 2022. Том 10. № 3. С. 5–10. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/926>
6. Колодій А. Ф. Публічне врядування і публічне адміністрування. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / за ред. Ю. В. Ковбасюка. Київ : НАДУ, 2011. Т. 8. С. 488–491. <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000022817>
7. Конституція України : від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
8. Кузьменко О. В. (ред.) Адміністративне право України : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2012. 528 с.
9. Лівандовська О. А., Камашев А. Б. Інтегрований підхід до відновлення територій: управління розвитком та інфраструктурне забезпечення. *Економіка та держава*. 2025. № 3. С. 87–93. DOI: 10.32782/2308-1988/2025-54-13. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1314>
10. Музичук О. М., Бугайчук К. Л. Публічне адміністрування в умовах воєнного стану: принципи, особливості та напрями вдосконалення. *Право і безпека*. 2023. № 2. С. 200–208. <http://vca.univd.edu.ua/index.php/vca/article/view/66>
11. Оленковська Л. П., Губа М. І. Стратегії та плани відновлення області, району, громади 2024–2027: досвід прифронтових територій. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2024. № 4. С. 365–370. URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/532
12. Плаксун А. О. Аналіз діючих стратегій розвитку деокупованих територій України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2024. № 5. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/3690>
13. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20>
14. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій : Закон України від 09.07.2022 № 2389-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20>

16. Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України : Закон України від 23.02.2023 № 2923-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20>

17. Про реалізацію експериментального проекту щодо створення Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури : постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2022 № 1286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1286-2022-п>

18. Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад : постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2023 № 731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-2023-п>

19. Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації : постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 816. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-2023-п>

20. Ukraine: Fifth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA5). Washington, DC : World Bank, 2026. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2026/02/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>

Дата першого надходження статті до видання: 10.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 03.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.03.2026